

Raadsvoorstel

Zaakdossier: 16367-2022

Onderwerp: Addendum op de beleidsnotitie grootschalige opwekking zonne- en windenergie Maashorst i.o.

	2022 / 0
Auteurs	: Erik Roosen en Jan van Vlijmen
Domein/team	: Ruimte/ Planvorming en Ontwerp
E-mail	: Erik.Roosen@gemeentemaashorst.nl
Port.	: Wethouder J. van den Heuvel

Effect op de begroting

Ja Nee

Onderwerp

Addendum op de beleidsnotitie grootschalige opwekking zonne- en windenergie Maashorst i.o.

Advies

Het Addendum op de beleidsnotitie grootschalige opwekking zonne- en windenergie Maashorst vast te stellen.

Inleiding

In het klimaatkkoord staat dat grootschalige opwekking van zonne- en windenergie minimaal met 50% lokaal eigendom gerealiseerd moet worden. Hiermee hoopt het Kabinet bij te dragen aan de realisatie van succesvolle en gedragen energieprojecten.

Hierop is Nederland onderverdeeld in regio's om deze opgaven regionaal en lokaal vorm te geven. Dit worden RES regio's genoemd. RES staat hierin voor Regionale Energie Strategie. De gemeente Maashorst maakt deel uit van de RES regio NOB. In de zomer van 2020 is het eerste concept bod vastgesteld door de toenmalige gemeenteraden en in juni 2021 is de definitieve RES 1.0 vastgesteld. Hiermee heeft de gemeente Maashorst zich gecommitteerd om binnen de gemeentegrenzen haar aandeel aan energie op te wekken. Hierbij is er eerst gekeken naar de potentie van zonnepanelen op daken. Daaruit blijkt dat het niet mogelijk is om aan de volledige RES opgave te voldoen door alleen de daken vol te leggen. Er blijft dan alsnog

een restopgave over die dient te worden gerealiseerd binnen de gemeente grenzen. Dit is een restopgave van 0,06 TWh voor 2030. En voor 2050 0,18 TWh. Omgerekend in hectaren zonnepanelen die nog op grond gerealiseerd dienen te worden is dat: 55 ha voor 2030 of 165 ha voor 2050. Het is technisch natuurlijk ook mogelijk om deze opgave met windmolens te realiseren. Hiervoor zouden dan voor 2030 4 windmolens gerealiseerd dienen te worden en voor 2050 9 windmolens. Maar hiervoor brengt de ligging van het Militaire Vliegveld Volkel beperkingen met zich mee. Daarbij worden er op dit moment nieuwe algemene omgevingsregels voor windturbines opgesteld door de Rijksoverheid. De verwachting is dat deze pas medio 2023 klaar zullen zijn. Het is nog niet duidelijk of er dan nog mogelijkheden zijn voor windmolens in de Gemeente Maashorst. Maar ondanks dat nog niet alle beschikbare daken vol liggen, zullen we nu ook aan onze opgave voor energie op grond moeten starten om tegen 2030 aan onze toezeggingen in de RES te voldoen.

Om goede kaders te stellen voor deze vorm van energieopwekking heeft de gemeenteraad in juni 2021 de beleidsnotitie grootschalige energieopwekking vastgesteld. De beleidsnotitie grootschalige energieopwekking is opgesteld met als doel om duidelijkheid te scheppen over:

- 'Waar' in Maashorst welke vormen van grootschalige energieopwekking uit (grondgebonden) grondgebonden zonneparken en windmolens mogelijk zijn;
- 'Hoe' (onder welke voorwaarden) dit tot ontwikkeling kan komen op basis van bestaande technieken;
- Wat de opgave is voor grondgebonden grootschalige energieopwekking, na benutten van reële alternatieve locaties (o.a. daken, geluidsschermen, wind op zee)

In het bestuursakkoord zijn de RES doelen voor de Gemeente Maashorst nog verder aangescherpt door de ambitie uit te spreken een voorloper op het gebied van duurzaamheid te willen zijn. Onder andere door te streven naar energieneutraliteit in 2035. Om dat te behalen dienen de doelen voor 2050 al in 2035 behaald te worden.

Echter biedt de beleidsnotitie grootschalige energieopwekking nog teveel vrijheid aan initiatiefnemers en onvoldoende borging om een lokaal initiatief met minimaal 50% en andere sociaal- maatschappelijke voorwaarden te kunnen realiseren. Het lokaal eigendom kan niet zomaar door de gemeente verplicht worden. Wel kan de gemeente duidelijke kaders en voorwaarden stellen om 50% lokaal eigendom mogelijk te maken. Hiervoor is een addendum op de beleidsnotitie opgesteld.

Beoogd effect

Het addendum:

- geeft nadere borging en stimuleert dat 50% lokaal eigendom bij grootschalige energieprojecten onderdeel uitmaakt van een project;
- concretiseert en borgt de overige onderdelen uit de beleidsnotitie over de sociaal- maatschappelijke voorwaarden;
- beschrijft een tenderproces dat duidelijkheid biedt voor initiatiefnemers en de gemeente;

- biedt een toetsingskader waarmee de gemeente initiatieven eenduidig kan toetsen op de sociaal- maatschappelijke voorwaarden.

Argumenten

Het addendum:

- stelt duidelijke sociaal- maatschappelijke voorwaarden en stelt hiermee ook bij zonne- en windenergieprojecten de maatschappij centraal;
- maakt de ontwikkeling van energieprojecten met minimaal 50% lokaal eigendom mogelijk;
- borgt ook sociaal- maatschappelijke voorwaarden waardoor de omgeving profiteert van het project ook als zij geen mede-eigenaar van het project zijn. Ook voor inwoners met een kleine beurs;
- geeft voorwaarden voor een afdracht in een omgevingsfonds en een gemeentelijk energiefonds. De afdracht in het gemeentelijk energiefonds kan de gemeente gebruiken om andere energieprojecten te bekostigen;
- biedt initiatiefnemers en de gemeente duidelijkheid over het te doorlopen proces bij zonne- en windenergieprojecten;
- biedt een helder toetsingskader waarmee de gemeente objectief en consistent initiatieven kan beoordelen ten behoeve van de voorkeursvolgorde, vergunningverlening en de inspanningsverplichting behorende bij de sociaal- maatschappelijke voorwaarden;
- vergroot de kans op succesvolle projecten, doordat de lokale gemeenschap zelf zeggenschap kan hebben over zonne- en windenergieprojecten en vergroot hiermee het doelbereik ten behoeve van de doelstelling voor grootschalige opwek in de Regionale Energie Strategie (0,18TWh);
- scherp hiermee de sociaal- maatschappelijke voorwaarden uit de beleidsnotitie aan, zoals afgesproken tijdens de gemeenteraadsvergadering in juni 2021.

Kanttekeningen

De sociaal- maatschappelijke voorwaarden zijn niet juridisch afdwingbaar. Hierdoor kan ook 50% lokaal eigendom niet gegarandeerd worden met het beleid. Daarom zijn in het addendum voorwaarden opgenomen die wel juridisch afdwingbaar zijn en hierdoor helpen om tot de beste initiatieven te komen. Zo:

- hebben initiatiefnemers een inspanningsverplichting voor de beschreven activiteiten voor procesparticipatie. Indien een initiatiefnemer onvoldoende kan aantonen deze activiteiten naar behoren te hebben uitgevoerd, kan de gemeente er voor kiezen geen planologische medewerking te verlenen;
- ondertekenen de gemeente en de initiatiefnemer voorafgaand aan de vergunningverlening een greendeal, waarin afspraken gemaakt worden over de sociaal- maatschappelijke voorwaarden. Deze greendeal helpt om, indien nodig, later privaatrechtelijk af te dwingen wat niet kan langs het publiekrechtelijke spoor;
- maken we met behulp van de voorkeursvolgorde, zoals beschreven in het addendum, effectief gebruik van schaarste. In het geval er meer dan één initiatief voor dezelfde locatie ingediend wordt, is er schaarste in het vergunning aanbod. In dit geval worden

de sociaal- maatschappelijke voorwaarden een harde eis, waarop de gemeente de initiatieven mag beoordelen.

Financiën

n.v.t.

Duurzaamheid

In het kader van de energietransitie dient Nederland 35 TWh duurzame elektriciteit op te wekken voor 2050. Maashorst heeft zichzelf de doelstelling opgelegd om 0,18 TWh op te wekken voor 2050. De realisatie van dit doel is sterk afhankelijk van het draagvlak binnen de gemeente voor de ontwikkeling van grootschalige zonne- en windenergieparken. Met het addendum en bijbehorende toetsingskader zetten we de omgeving ook bij energieprojecten centraal. Dit draagt bij aan het draagvlak bij zonne- en windenergieprojecten.

Participatie

Om de kans op succesvolle energieprojecten te vergroten heeft de gemeente bij vaststelling van de beleidsnotitie uitgesproken graag lokale initiatieven voorrang te willen geven. Parallel aan vaststellingsproces van het Addendum is daarom een participatieproces gestart. Dit proces is afgetrapt met een informatieavond op 24 januari, waar de gemeenteraad als toehoorder voor is uitgenodigd. De avond is met grote belangstelling bezocht, namelijk 100 deelnemers. Naast de informerende avond organiseren we extra participatiemomenten waarmee inwoners enthousiast maken om (bestuurs-)lid, participant of initiatiefnemer te worden van een lokaal initiatief (kartrekker) van grootschalige energieprojecten. Ook zullen de inwoners gefaciliteerd worden door de gemeente om ook daadwerkelijk tot een lokaal initiatief te komen. Hierbij kan gedacht worden aan het bieden van handvatten en voorwaarden om een coöperatie op te richten of door inwoners in contact te brengen met ervaringsdeskundigen.

Communicatie

Na vaststelling van het addendum wordt deze gepubliceerd in het gemeenteblad en de gemeentepagina's van de lokale bladen.

Lokaal eigendom van de grootschalige energieprojecten staat als onderwerp voor een persbericht en het persgesprek van 17 mei '22.

Als het tenderproces gaat lopen zal daar t.z.t. ook een communicatie traject voor worden opgestart.

Vervolg

- Na vaststelling wordt het addendum gepubliceerd in het gemeenteblad;
- Aan de hand van het tenderproces zoals omschreven in het addendum wordt een hoeveelheid hectaren opengesteld;
- Vervolgens kunnen initiatiefnemers hun projectvoorstellen indienen volgens de stappen uit het tenderproces.

Bijlagen die onderdeel uitmaken van het besluit

- Addendum beleidsnotitie Grootschalige opwekking zonne- en windenergie Maashorst

Overige bijlagen

- Beleid Grootschalige Energieopwekking Maashorst io, Zon en Wind op land
- Landschapstypenkaart Gemeente Maashorst io
- Inpassingsmatrix Gemeente Maashorst io

Maashorst, 17 mei 2022

Burgemeester en wethouders van gemeente Maashorst,
de secretaris, de burgemeester,

Drs. D. van Deurzen

Drs. P.L.A. Rüpp

Raadsbesluit

Zaakdossier: 16367-2022

De raad van de gemeente Maashorst;

gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders d.d. 17 mei 2022:

b e s l u i t

Het Addendum op de beleidsnotitie grootschalige opwekking zonne- en windenergie Maashorst vast te stellen.

Vastgesteld in de openbare vergadering 23 juni 2022.

De raad voornoemd,
de griffier,

de voorzitter,

Drs. G.J. de Graaf

Drs. P.L.A. Rüpp